ч. 66. Львôвъ, Середа 27. Серпня (8. Вересня) 1880. Рочникъ I.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ по полудни.

Редакція и администрація пôдъ ч. 15 площъ Маріяцкій.

Експедиція для мѣстцевыхъ предплатникôвъ уряджена въ друкарни Т. Шевченка (улиця Крива Ч. 2 на I-ôмъ поверсѣ).

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла" Ч. 15 площъ Маріяцкій.

Предплата на „Дѣло" стоитъ:
на цѣлый рôкъ . . 8 зр.
на пôвъ року . . 4 зр.
на чверть року . . 2 зр.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація час. „Дѣло".

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 10 кр. а. в.

Клеветникамъ Руси.

IV.

(Конець.)

Если клеветы о мнимôмъ всероссійскôмъ руху Русинôвъ не маютъ ніякои фактичнои пôдставы, для чогожь пôдносятся они саме теперь съ такимъ галасомъ? „Русины маютъ зъ причины цѣсарскои подорожи приготовити великѣ демонстраціи", говоритъ Pester Lloyd за вѣденьскими дневниками — „и заявити своимъ поступованьемъ рѣшучій протестъ противъ польскои гегемоніи. Тутешні и вѣденьскѣ дневники видимо бажаютъ заохотити галицкихъ Русинôвъ до такои роботы, щобы на дѣлѣ показати, якъ горячо всѣ ожидаютъ кôнця ческо-польского союза и зближеня Полякôвъ до партіи вѣрноконституційныхъ. Не треба мати надто великого такту, ани бути надто льояльнымъ, щобы вже зъ загально-политичного становища не жалѣти надъ подôбнымъ замѣромъ"..... Треба хиба не мати ніякого такту и льогики — ôтказуємо мы P. Lloyd-ови, щобы Русинамъ пôдсувати такѣ замѣры демонстраціи пôдъ часъ цѣсарскои подорожи, и треба дѣйство думати дуже низько о политичнôмъ розумѣ Русинôвъ, щобы надѣятися, що они дадутся заманити до такои „роботы". Скажемо еще бôльше. Никто инший, якъ тôлько вороги Русинôвъ радѣ выкликати такѣ демонстраціи, щобы до крихты скомпромитовати Русинôвъ и такими демонстраціями передъ самымъ Цѣсаремъ оправдати тіи теперь такъ голосно пôдношенѣ клеветы на Русинôвъ. Не вжежь треба великого такту и розуму политичного, щобы пôзнати, якъ не на мѣстци булибы такѣ демонстраціи? Чижь цѣсарска подорожь має бути ареною межинародныхъ сворôвъ? Чи вжь демонстраціями передъ Цѣсаремъ малибы Русины заявити протестъ противъ польскои гегемоніи и яка якъ малабы бути сего протесту? Предсѣ та гегемонія есть дѣломъ централистами узоненыхъ ординацій, дѣломъ кôлканацитилѣтнои политики вѣрноконституційныхъ, що ôтданьемъ Русинôвъ пôдъ гегемонію Полякôвъ окуповували свою гегемонію надъ Чехами и прочими Славянами. Русины въ ôтповѣдныхъ хвиляхъ предкладали Цѣсареви пропамятнѣ письма о своѣмъ положеню, а нынѣ навѣть предложенье такого меморіялу булобы по крайнôй мѣрѣ тавтольогіею. Тое, що корона може здѣлати въ конституційнôй державѣ — у насъ здѣлано. Майже рôкъ тому назадъ рознеслися по цѣлôй державѣ торжественнѣ слова троновои мовы: помиренье всѣхъ народôвъ Австріи на пôдставѣ ихъ рôвноуправненя, а гр. Таффому поручено сповнити тую велику и для Австріи единоспасаючу програму. Се все, що могла здѣлати корона. Совѣстне переведенье сеи програмы не може ніякъ помишути Русинôвъ, „котрѣ ожидаютъ осущеня своихъ управненыхъ жадань — якъ каже самъ P. L. — и съ котрыми обходятся по мачушиному". Се есть, чого боятся вороги Русинôвъ, се есть властива причина, для чого теперь пôдносятся тіи клеветы на Русинôвъ. Бо справдѣ, совѣстне переведенье въ Галичинѣ програмы высказанои въ троновôй мовѣ есть необходимостію, есть пытаньемъ житя и розвою не тôлько краю але и цѣлои державы. Якійжежь може бути станъ краю, котрого бôльшôсть населеня все еще „ожидає осущеня своихъ управненыхъ жадань", съ котрого бôльшостію населеня „обходятся по мачушиному?" Чижь треба тутъ вжь демонстрацій, коли самъ станъ краю ясно демонструє — выказує конечнôсть рѣшучои змѣны? Обходится съ цѣлою народностію „по мачушиному", се жь не значитъ скрѣплати привязанности народôвъ до державы и дѣлати для добра державы, а казати цѣлому народови безнадѣйно „ожидати осущеня его управненыхъ жадань", се не значитъ переводити засады рôвноуправненя всѣхъ народôвъ. До чого може довести таке поступованье? Вжежь конечно не до добра краю и державы. Погляньте тôлько на нашъ край, а вы побачите и безъ демонстрацій тую живу правду, до чого веде гегемонія Полякôвъ надъ Русинами. Нашъ буджетъ краевый що разъ дальше грязне въ недоборахъ, нашъ народъ пôсля словъ Є. Е. Намѣстника дôйшовъ вже до крайнои границѣ свого высиленя, десятки тысячъ селяньскихъ и маломѣщаньскихъ господарѣвъ ожидаютъ своеи економичнои смерти ôтъ лихвы банковои, а вывлащенье селянъ и знищенье цѣлого селяньского и маломѣщаньского стану поступає на передъ въ способъ перестрашаючій; въ мѣстахъ и мѣсточкахъ нашихъ що разъ бôльше уступає и загибає христіяньскій елементъ, а рады громадскѣ тыхъ мѣстъ и мѣсточокъ вже нынѣ майже всюда знаходятся въ рукахъ жидôвскихъ; новѣ жерела заробкованя не отвераются, наше ремѣсництво упадає пôдъ напоромъ заграничнои конкуренціи, мимо збôльшеня школъ не двигаеся економичне образованье народа, а пролетаріятъ безъ землѣ и кавалка хлѣба росте съ кождымъ рокомъ и Галичина не выходитъ зъ голодовыхъ пожичокъ. Се есть сумный станъ нашого краю, котрый повиненъ перейняти морозомъ кождого здоровомыслящого — чи Русина чи Полака — и звернути всю увагу на причины сего стану. Безперечно край мôгбы зъ такого стану двигнутися власною силою с. е. розвоемъ своеи автономичнои дѣятельности, здоровымъ а енергичнымъ дѣланьемъ всѣхъ его силъ. Щожь бачимо на дѣлѣ? Недавно закрытый соймъ не сповнивъ навѣть найбôльше песимистичныхъ надѣй, ôнъ покôнчивъ свою дѣятельнôсть на ухваленю буджету побôльшаючого додатки до податкôвъ, будôвничого закона, котрый ледви чи не буде новымъ тягаромъ для христіяньского мѣщаньства бодай въ гдеякихъ меншихъ мѣсточкахъ, и на ухваленю бôльше якъ одномиліоновои пожички на будову желѣзницѣ, котра совсѣмъ не задержитъ економичного упадку краю. Нашѣ рады повѣтовѣ не заявляютъ майже ніякои дѣятельности, а именно такои, якабы вела до пôднесеня народа и була хочь тѣнію нашого повѣтового житя автономичного, а нашѣ рады громадскѣ не можутъ розвинути иншои дѣятельности, кромѣ збираня податкôвъ и додаткôвъ, ставляня рекрутôвъ, кватированя войска и переставлюваня будынкôвъ школьныхъ. Всѣ усилія оживити нашу краеву автономію новымъ житьемъ, всѣ надѣи на продуктивну працю сойму, всѣ ожиданя необходимыхъ реформъ нашого краевого житя оказуются марными. Само верховодяче сторонництво въ краю признає тую недостачу продуктивности краевои автономіи и бракъ якои небудь иниціятивы до звороту къ лучшому, а органъ того сторонництва хапаеся деспераційного средства закрыти тую порожню подвôйнымъ дуумвиратомъ: зъ презеса польского кола и краевого маршалка, зъ министра для Галичины и Намѣстника, — котрѣ малибы зробити все, чого не може зробити стокôлькадесять послôвъ и цѣла наша краева автономія въ еи теперѣшнôмъ видѣ! Чижь не есть се найявнѣйшимъ признаньемъ сумного стану краевои автономіи?

Мы спытаемо: и якжежь може бути дѣятельнôсть нашого сойму продуктивною, его праця всесторонною и потребамъ краю ôтповѣдною, якъ она може обняти всѣ справы цѣлого краю и цѣлои людности, если посередъ краевои репрезентаціи на дармо глядаемо заступникôвъ найважнѣйшихъ интересôвъ, бо интересôвъ селяньства и маломѣщаньства, сеи головнои основы существованя нашого краю, если представителями сельского люду являются люде, котрѣ або совсѣмъ не знаютъ потребъ нашого селяньства и маломѣщаньства, або поглядаютъ на сельску и маломѣщаньску людность лише зъ ôкна двôрского обшару, або, що еще сумнѣйше, вважаютъ еи лише матеріяломъ для польонизаціи и думаютъ, що все добро краю почиває лише въ польонизаціи руского селяньства и мѣщаньства? Не досыть отже на тôмъ, що вже сама выборча ординація пôдклонила интереса селяньства и мѣломѣщаньства пôдъ перевагу другихъ интересôвъ, на дѣлѣ

БЕЗТАЛАННЕ СВАТАНЬЕ.

Образокъ зъ галицкого житя.

(Дальше)

II.

Раннѣй дзвôнокъ професорскій не богато скликавъ дѣтій до школы. Бôльша половина пôбігла враз съ чередою погуляти по полихъ. Въ школьнôй кôмнатѣ зібралось якихъ пятнацять школярѣвъ: хлопцѣвъ и дѣвчатокъ. Въ школѣ чути було ще якусь зимову сырôсть и холодъ, стѣны давно бѣлѣнѣ пообтрѣскувалисъ и свѣтили глинястыми латами, по кутахъ и за грубою було повно порохôвъ и павутини, а на пôдвіконяхъ лавокъ налягло сѣре болото на грубу верству засохлого, порѣчного болота. Школярямъ було якось зимно сидѣти въ холодной школѣ, они посуплювъ въ своихъ довгихъ батькôвскихъ кабаницахъ та матчиныхъ кафтанахъ съ довгими обшелыми рукавами и якъ малѣ горобцѣ зъ гнѣзда выглядали крізь вікна на двôръ, где свѣтило и грѣло тепле весняне сонце, где зеленѣла мурава и бренѣли першѣ мушки та раннѣ пчолы. Школярѣ радôбы були и собѣ вырватись съ своими товаришами въ поле, на сонце, на зелену мураву, послухати щебетливого жайворонка и собѣ пощебетати та погратись. Важѣсть дивитись до книжки споглядали они на себе и перешептувались межъ собою, кто зъ нихъ завтра пôйде съ товаромъ въ поле. Панъ Семенъ ходивъ якійсь квасный по школѣ. Чи се его розлютила череда, чи пригадався немилый сонъ, чи привидѣвся дякъ съ кармазиновымъ носомъ, чи може таки лѣвою ногою ступилось зъ постелѣ, досыть, що серце жовчію напувалось и въ душѣ не було погоды. Глянє жь панъ професоръ на школярѣвъ, а они межи собою перешептуются, переглядаются, та мабуть и смѣются. „Сезъ нешно — думає ôнъ — смѣются въ мене, дôзналисъ про дяка!" Ще бôльша лютôсть напала пана Семена.

„Голосно читати!" крикнувъ панъ Семенъ на всю школу. Всѣ школярѣ ажь пôдскочили и выпростувались якъ тіи жовнѣры, коли старшій крикне: бачнôсть! Се бувъ звычайный знакъ до науки. Всѣ школярѣ почали враз на голосъ читати. Голосы школярѣвъ озывались ритмично, злипались съ собою, мовбы пересувались по якихъ рôвныхъ ступеняхъ за кождымъ ступенемъ повторяючи: ма-ма-та-ма-та-ра-ра-ма-ма-ра-ра-да-да-ра-ра-ра-ра..... Сей гамôръ школярѣвъ живо нагадувавъ голошитскій ставокъ, где що вечера озывалось такежь ритмичне скреготанье безчисленныхъ жабокъ. Була се найлыспа штука бучацкои методики такимъ способомъ звернути увагу всѣхъ школярѣвъ на науку, вбивати слова въ ихъ память и заправляти ихъ до рôвного, плавного читаня. Панъ професоръ горожно проходжувався по школѣ и наглядавъ, чи всѣ враз читаютъ. Ôнъ допадавъ то сего, то того школяря, тягнувъ то за чуприну, то за уха, то роздававъ штурханцѣ, якъ кого где заспавъ. Школярскѣ голосы переходили въ веселыхъ, дзвôнкихъ акордôвъ въ плаксивѣ, жалосливѣ тоны.

„Гнатку! якъ читаешь?" прискочивъ професоръ до одного школяря на краю, що все бôльше оглядався за професорскими руками якъ за книжкою, а иногды смѣявся, якъ на голосы его товаришѣвъ сказала тверда професорска рука. Гнатко злякався и забувъ свого языка.

„Якъ читаешь!" еще грознѣйше крикнувъ професоръ и звернувъ Гнатка за чуприну.

„Ды-ня-ма-ла-по-дай-ко-ши-ка-на-гар-бу-за", сплюбкувавъ Гнатко полыкагар-бу-за", сплюбкувавъ Гнатко полыкаючи за слѣзами слова. За ôкномъ забекотѣло молоде ягня, що гдесь ôтлучилось ôтъ череды та такъ жалôсно, мовбы передразнило плаксивый голосъ Гнатка. Богато школярѣвъ вачало хихотатись въ кулаки. Се розлютило професора до крайного. Єму все здавалось, що школярѣ дôзналися про его сватанье и теперь почуши за гарбуза смѣются надъ его недолею. Ôнъ вздрожавъ ôтъ гнѣву и глянувъ на школярѣвъ цѣлымъ запасомъ своеи бучацкои дисциплины. „Пацы" сыпались на долонѣ школярѣвъ якъ паляницѣ зъ решета, дѣвчатамъ въ однôй хвили почервонѣли носы и уха, полошина хлопцѣвъ пôшла клячѣти на гречѣ посыпанôй коло професорского столу а найбôльшому смѣхунови повнела еще въ додатку на шію дошка, яко найбôльшій знакъ кары. По однôмъ боцѣ сеи дошки було намалѣване вѣфря съ довгими стоячими ухами и великимъ лобомъ — се еврейске знаки людского безголовя — въ неестетичнôй, дуже будденнôй постаѣ, а на другôмъ боцѣ було намалѣване подôбне вѣфря, инше, съ коротшими ногами, съ довгими зле обшелыми ухами и бôльше кôнчастою головою, якъ оно заходится тожь само коло своихъ дуже нужденныхъ ласощѣвъ. Оттакъ показавши мало що не всѣхъ школярѣвъ розпочавъ професоръ найтруднѣйшу часть своеи науки: польску граматику. Ôнъ знавъ, що хлопцямъ ломится языкъ на твердыхъ, нечуваныхъ словахъ чужои мовы и що тутъ саме добре поле, дати почути школярямъ свою вагу. Ни одинъ зъ школярѣвъ не зналъ ôтповѣсти на пытанье: z czego składa się zdanie? и повторяти головнои професорскои тезы: zdanie składa się z słów, słowa z zgłosek, zgłoski z głosek. Школярѣ затиналисъ на словахъ, перевертали ихъ по своему

лишився селяньска и маломѣщаньска людность навѣть и сего заступництва, а то головно задля удержаня гегемоніи Полякôвъ надъ Русинами, она мусить мовчати, бо не ма кому въ ей имени выступити и проговорити, она може тôлько дивитись, и на все лише вздыхати.

Перенесѣтся до того еще въ положенье руского селянина, котрый не може зрозумѣти, для чого знанье польского языка и исторіи та митольогіи польскихъ королѣвъ мае бути его дитинѣ користнѣйшимъ и конечнѣйшимъ ôтъ науки рôдного языка и практичныхъ, для господарства и житя селянина необходимыхъ вѣдомостій, котрый не може понять, для чого свобода конституційна мае представлятися для него лише въ формѣ щоразъ бôльшихъ податкôвъ конкурренційныхъ додаткôвъ и рôжныхъ шальварковыхъ робôтъ, котрый не може розлюбуватись въ радѣ повѣтовôй, котрои ôнъ або совсѣмъ не бачивъ, або пôзнавъ ей лише зъ обвѣщеня новыхъ повѣтовыхъ додаткôвъ; перенесѣтся въ положенье руского мѣщанина, котрый мусить терпеливо переносити всѣ хитрости жидôвъ, своимъ коштомъ умундурувати въ конфедератку свою мѣйску сторожу и приглядатись пышнôй променадѣ семитского племени по середмѣстю; перенесѣтся въ положенье руского священика, котрый не може понять нового каноничного права, що вѣрность и преданность свому народови есть impedimentum praesentationis et installationis; перенесѣтся въ положенье сельскихъ учителѣвъ, котрî мусять шукати заслуги не въ педагогичнôй працѣ але въ политичнôй „благонадежности", гимназіальныхъ учителѣвъ и урядникôвъ — Русинôвъ, котрыхъ фахова квалификація службова не есть еще достаточнымъ условіемъ посуватися на передъ; словомъ, перенесѣтся въ положенье цѣлого руского народа, котрый, якъ самî признаете, все еще „ожидае осущеня своихъ управненыхъ жадань" и съ котрымъ „часто обходится по мачушиному", народа, котрый предсѣ есть живый и конечно все тое тымъ бôльше мусить чути, що ôнъ жежь бувъ, якъ вы знову самî признаете, „найспокôйнѣйшимъ и найбôльше згôдливымъ народомъ середъ австрійскихъ народôвъ", — а вы конечно мусите признати, що таке положенье совсѣмъ не може бути ôтраднымъ, здоровымъ, для краю и державы пожаданымъ. Вы мусите признати, що при такôмъ складѣ рѣчій въ серцяхъ руского народа мусить будитися глубокій жаль и що ему ніяково сказати, що ôнъ чуеся задоволенымъ и щасливымъ. Єсли вы дѣйстно австрійскі патріоты, а не замаскованій лишемѣры, вы повинныбы проповдати за усуненьемъ такого стану, а не закрывати его клеветами. Пôднимаючи клеветливый крикъ о мишôмъ „всеросійскôмъ" стремленю Русинôвъ дѣлаете вы лише въ интересѣ ворогôвъ Австріи. Вы знаете добре, що Русинамъ не ма чого стремѣти пôдъ Россію. Але тымъ клеветливымъ крикомъ хочете вы перешкодити, щобы въ Галичинѣ переведено засаду рôвноправности народôвъ, котру Цѣсарь поручивъ министерству гр. Таффого яко пôдставу помиреня народôвъ. Чижь не дѣлаете вы тымъ противъ самои Австріи? Австрійска держава зложена зъ рôжныхъ народôвъ мае передъ собою велику а свѣтлу задачу статися союзною державою всѣхъ тыхъ народôвъ. Тôлько ихъ спôльною силою, згôдливымъ сполученьемъ всѣхъ тыхъ народôвъ въ одну державу цѣлость може бути Австрія сильною и непоборимою. Кождый зъ тыхъ народôвъ повиненъ вважати Австрію своимъ домомъ, въ котрôмъ може свобôдно жити и успѣшно розвиватись. Не може и не повинно бути ни одного народа, котрый бы мавъ причину бути незадоволенымъ а тымъ бôльше чувся угнетенымъ. Австрія мае сповнити въ миніатурѣ вселюдску задачу всенароднои федераціи, що всѣ народы можуть побôчь себе жити въ мирѣ и згодѣ и дальше поступати дорогою вселюдского розвою. Пôдстава сего перестрою державного заключаеся теперь въ переведеню програмы высказаной въ троновôй мовѣ: помиренье всѣхъ народôвъ на пôдставѣ ихъ рôвноуправненя. Кождый, кто стараеся пôддержати незадоволенье хочьбы одного зъ австрійскихъ народôвъ а тымъ бôльше такъ численного, якъ народъ рускій, дѣлае противъ найсвятѣйшихъ интересôвъ Австріи, бо якъ зъ одной стороны въ рôвноуправненю всѣхъ австрійскихъ народôвъ почивае сила Австріи, такъ зъ другои стороны для ей ворогôвъ не може бути ничого бôльше на руку, якъ незадоволенье, а бодай рôвнодушность австрійскихъ народôвъ для существованя Австріи. Але не тôлько зъ загальнодержавного становища австрійского треба бажати якъ найскоршого рôвноуправненя Русинôвъ. Сего вымагае живый интересъ нашого краю. Мы вже попереду выказали, якъ щоразъ бôльшій упадокъ краю мае свое головне жерело въ анормальныхъ межинародныхъ ôтношеняхъ обохъ народôвъ въ краю: Русинôвъ и Полякôвъ. Мы показали, скôлько шкоды наноситъ тая вражда и якъ она ôтвертае працю нашихъ автономичныхъ репрезентацій ôтъ полагодженя найжизнотнѣйшихъ справъ краевыхъ, ôтъ новыхъ реформъ и рѣшучого звороту до лучшого. Нынѣ кождый здоровомыслящій мусить признати, що спасеніе краю ôтъ цѣлковитои руины залежитъ именно ôтъ залагодженя наглячихъ справъ економичныхъ, ôтъ здоровои реформы нашого автономичного устрою, ôтъ скорого рѣшеня всѣхъ справъ обнятыхъ въ такъ званôмъ „жидôвскôмъ пытаню" и ôтъ сполученя всѣхъ силъ краю до живого, гармонійного дѣланя. „Квестія руска" не залагоджена „люблиньскою унією", якъ думае много Полякôвъ, она ожидае свого залагодженя и есть доперва ключемъ до залагодженя другихъ справъ краевыхъ. Ôтъ когожь може выйти початокъ рѣшеня сеи многоважнои справы? Вжежь не ôтъ тыхъ, котрî „ожидаютъ осущеня своихъ управненыхъ жадань" и съ котрыми „обходятся по мачушиному", але ôтъ тыхъ, що держатъ тіи права и маютъ гегемонію въ своихъ рукахъ. Русины не могутъ въ своѣмъ теперѣшнôмъ положеню ничого здѣлати для усуненя теперѣшного крайне сумного стану. Не въ нашихъ рукахъ доля нашого краю и нашои державы и мы не принимаемо ніякои отвѣчальности за наслѣдства сего стану. Мы можемо лише указати на конечнî наслѣдства дальшого пôддержаня такого стану, а указуючи на дорогу поправы сповняемо нашъ патріотичный обовязокъ супротивъ власного народа и австрійскои державы. Мы можемо лише сказати: пора, крайна пора, щобы для добра державы и нашого краю сповнилися торжественнî слова троновои мовы: помиренье всѣхъ народôвъ на пôдставѣ ихъ рôвноуправненя.

ДОПИСЬ.

Зъ пôдъ Бôрокъ вел. (*Причинокъ до обчисленя Русинôвъ лат. обряда.*) Вже въ 61-ôмъ ч-лѣ „Дѣла" сказано: „маемо цѣлî десятки тысячь Русинôвъ, котрыхъ несправедливо зачисляютъ до Полякôвъ". Розглянувшись близше по нашôмъ краю бачимо, що маемо не десятки тысячь але сотки тысячь Русинôвъ, котрыхъ несправедливо зачисляютъ до Полякôвъ.

Залучаю списъ Русинôвъ латиньского обряда замешкалыхъ въ селахъ добре менѣ знаныхъ.

Тернопôльскій повѣтъ:

1)	Должанка	360
2)	Честилôвъ	80
3)	Глубôчокъ великій	200
4)	Курôвцѣ	15
5)	Куткôвцѣ	153
6)	Дычкôвъ	121
7)	Красôвка	36
8)	Шляхтинцѣ	72
9)	Бôрки великі	738
10)	Романôвка	324
11)	Русинôвка	39
12)	Смыкôвцѣ	118
13)	Ступки	
14)	Кипячка	112
15)	Козôвка	6
16)	Проціова	233
17)	Смолянка	19
18)	Товстолугъ	59
19)	Стегникôвцѣ	178
20)	Дубôвцѣ	145
21)	Черниховъ	54
22)	Гладки	47
23)	Ивачѣвъ дольный	17
24)	Ивачѣвъ гôрный	128
25)	Янкôвцѣ	82
26)	Малашôвцѣ	123
27)	Ходачкôвъ малый	48
28)	Воробіївка	75
29)	Высыпôвцѣ	8
30)	Кокуткôвцѣ	124
31)	Серединцѣ	322
32)	Цебрôвъ	214
33)	Городищѣ	380
34)	Дѣтковцѣ	49
35)	Мшанець	160
36)	Носôвцѣ	53
37)	Плескôвцѣ	47
38)	Зарудье	2
39)	Байкôвцѣ	37
40)	Купчинцѣ	401
41)	Мишковицѣ	261
42)	Острôвъ	307
43)	Петрикôвъ	214
44)	Баворôвъ	230
45)	Грабовець	375
		344
		7,112

Збараскій повѣтъ:

1)	Доброводы	266
2)	Чумалѣ	73
3)	Иванчаны	38
4)	Токи	120
5)	Гнилички	14
6)	Козяры	38
7)	Шилы	47
8)	Черниховцѣ	191
9)	Ивашкôвцѣ	88
10)	Пальчинцѣ	150
11)	Зарубинцѣ	70
12)	Стрыгѣвка	709
13)	Синява	521
14)	Синягôвка	66
		2,391

Бродскій повѣтъ:

1)	Залôвцѣ (мѣсточко) мае латинникôвъ 1366, въ нихъ говорятъ по нѣмецки лише гдекто зъ интелигенціи и приналежнî до костельнои службы; тих всего найбôльше 266 головъ, прочî же руски	1100
2)	Вертелка	71
3)	Панасôвка	25
4)	Ренѣвъ	458
5)	Чистопады	23
6)	Ратищѣ	308
7)	Немачь	60

незнаючи, що они значатъ, мучились и плакали. Найдотепнѣйша школярка, що все знала на память, що коли небудь почула въ школѣ, дала по довгихъ мукахъ таку ôтповѣдь: „вданье склада ся зо слôвъ, слова зъ колосокъ, колоски зъ клюсокъ." Професоръ роздававъ пацы, крутивъ за уха та за волосе, кричавъ, проклинавъ та еще выпоминавъ школярямъ, що ихъ батьки не дадутъ ему ôбока, барабольъ, околотôвъ та соломы, що ему належалися ще въ осени за професорску пенсію побирану въ натурѣ. Такъ обчастувавши школярѣвъ бôйкою та лайкою професоръ розпустивъ школу.

Изъ Семенъ перейшовъ въ свою кôмнату ôтсчати вôсли зазкои педагогичнои працѣ. Ему стало теперь якось лекше на душѣ. Онъ обперся о окно и думае, якъ зъ горы ôтъ бѣлои каплички повертали богомольцѣ въ збараского ôтпусту, якъ гнали возы, ідяки та брички въ болотѣ коло голошитскои гребли, якъ дравалися потомлений конѣ по пôдъ голошитску коршму по лысôй горѣ, що вся теперь розлазилася густымъ болотомъ. Богато зъ богомольцѣвъ заходило до коршмы ôтсчати та покрѣпитись вôсли далекои дороги, другî сѣдали купками пôдъ коршмою полудновати. Пôдъ школою, где вже було троха притрахло болото, назбиралася цѣла громада богомольцѣвъ. Се були очевидячки мѣщане зъ поблизкого мѣста и то вже троха спаношенî. Мужчины були въ довгихъ чорныхъ сурдутахъ, въ высокихъ синыхъ, волохатыхъ капелюхахъ, съ червоными хустками на шіяхъ, въ довгихъ „паленыхъ" чоботахъ. Жѣнки и дѣвчата були вѣлякою поубиранî: то въ чорныхъ суконныхъ шарафанахъ, въ червоныхъ свôдницяхъ, съ богатыми намистами на грудяхъ и цѣтистыми хустками на головахъ закитыхъ стародавнымъ звычаемъ, то знову въ легкихъ кафтаникахъ, въ чипкахъ, або въ широко розкиненыхъ синыхъ хусткахъ. Дѣвчата и гдежнî молодицѣ мали съ собою польскî молитовники, але всѣ они говорили по руски. Цѣла громада розсѣлась пôдъ школою, а жѣнки добули зъ кошикôвъ „славнои" збараскои ковбасы, колачѣвъ, обарѣнкôвъ, молодои редьки и часнику, зайшлася и фляшина горѣнки и почалася подорожнîй обѣдъ. За чаркою пôшла весела розмова. Жѣнки та дѣвчата почали хвалитись „шкаплѣрами", „розаницями" и хрестиками, що покупили на ôтпустѣ за дорогѣ грошѣ, та згадувати свои ôтпустовîй пригоды. Одна жѣнка розказувала, якъ она горячо молилась до св. Антонія и на службу Божу дала до сего святого, щобы ôтпытати свою корову, що украли ей злодѣѣ. Друга жалкувалась, що ей смыкнули за пазухи на ôтпустѣ „палярушъ" съ цѣлою пяткою, та що ни защо було ей дати на интенцію.

„Отъ бы вы, кумо", оказалась третя, „були купили собѣ niebieski list, щобъ охоронилися ôтъ всякого лиха. Отъ я не пожалувала дати цѣлого *римского* за него; та за тое теперь безпечна. Въ нѣмъ кажутъ е така сила, що ôтганяе ôтъ чоловѣка всяке лихо, злыхъ людій, и лихî очи ôтвертае и на всякî слабости помагае. Тôлько треба все его при собѣ носити." Она шайнула зъ за пазухи листъ, поцѣлувала и хотѣла знову сховати.

„А покажѣтъ, кумо, сюда, я еще николи не бачила *небесского листу*."

„Та обтерѣтъ перше пальцѣ, а то показнете святу рѣчь."

„И вы кажете, що оно мае таку силу", пытала друга поцѣлувавши листъ и приглядаючись образкамъ.

„Та чомужь не казати, коли оно таки стоитъ написано."

„Таке мале, а таке дороге," замѣтилъ ктось зъ громады.

„Ба, але яка сила! Господи, на все помагае!"

„И то зъ неба, кажете?"

„Та зъ неба. Дивѣтеся отъ тутъ якъ оно було. Два ангелы спустили его на гору, а на тôй горѣ жилъ пустельникъ и знайшовъ его, а цѣлый листъ бувъ писаный золотыми буквами и робивъ чуда."

„И робивъ чуда, кажете кумо", говорили жѣнки дивуючись та важно вдыхаючи и похитуючи набожно головами.

„Та чомужь вы менѣ не сказали сего на ôтпустѣ! Булабы я и собѣ купила, а то не знати, чи выслухае мене св. Антонѣ, чи ôтпытаю и мою корову."

„Ой Господоньку!" говорила друга жѣнка, „на такій свѣтъ поганый, на такихъ лихихъ людій та сесылаешь еще чуда! Знать мусятъ бути еще здесь добрî люде, та не въ насъ, не въ насъ. А то чули вы, що вже пекло отворилося. Богъ-ме, отворилося. Хибажь вы не чули, якъ говорили кс. саунта казанье. Страхъ волосе на головѣ стае. Набралось, знаку на свѣтѣ тôлько лиха, тôлько грѣхôвъ, тôлько грѣшникôвъ, що не выдержала свята земля на собѣ носити стôлько вагани, не выдержала и розступилась. Отже теперь бухае зъ того пекла на людій всякими пошестями, холерою, заразами, дѣстала смерть волю косити людій, сколько хоче, настаютъ вôйны страшнî, показалась звѣзда на небѣ и знѣщае вже недалекій конець свѣта."

„Страхъ, страхъ," говорили жѣнки покинувши ѣсти ковбасы та колачѣ.

(Далше буде)

8) Пановцѣ	116	
9) Перебѣчинъ	80	
		2.241

Золочѣвскій повѣтъ:

1) Нестерівцѣ	360	
2) Бѣлковцѣ	90	
3) Богдановка	194	
4) Даниловцѣ	29	
5) Остаповцѣ	51	
6) Мшана	6	
7) Яновцѣ	95	
		825

Теребовальскій повѣтъ:

Извсче	312	
		312

Разомъ отже 12.881

Русиновъ лат. обряда.

Въ такъ маленькой просторони есть отже Русиновъ лат. обряда близько 13 тысячъ!... Якбы перейшовъ кто цѣлій повѣты, **въ которыхъ въ повисшомъ списѣ** лишь гдеякі села згадано, то показалоби, що число 13 тысячъ въ тыхъ повѣтахъ булобы въ чятеро або шестеро більше. **Я пересвідченый, що въ всѣхъ мѣстахъ и мѣсточкахъ згаданыхъ въ** спискѣ повѣтовъ мѣщаньство лат. обряда уживає въ дома и межи собою руского языка, а вокалѣченого польского хиба лише въ конечности до лат. священика. Але мимо того и тыхъ мѣщанъ въ списъ не вставилъ, бо не знаю точно, кôлько въ котрôмъ мѣстѣ жіє польскои интелигенціи, тай може где жіє въ котрôмъ мѣстѣ кôлька родинъ мазурôвъ-кольонистôвъ; боюсь отже, щобы мôй выказъ не былъ неточный. Зôбранье сихъ послѣдныхъ дамъ оставляю нашимъ патріотамъ жіючимъ въ тыхъ мѣстцевостяхъ.

Дуже велику прислугу зробилабы Вп. Редакціи для Руси, колибы вволила занятися списомъ а властиво счисленьемъ Русиновъ латиньского обряда*) — не дуже то тяжка рѣчь, бо богато нашихъ патріотôвъ на провинціи прійшлибы въ помôчь.

Въ теперішнôмъ положеню нашôмъ не можемо що надѣятися на безсторонность и точность недалекои вже конскрипціи, тымъ більше, що якъ справедливо пôднесено въ „Дѣлѣ", розпôзнанье и обчисленье Русиновъ латиньского обряда потребує дуже совѣстного дослѣдженя фактичного стану населеня, его звычайнои щоденнои бесѣды, его обрядôвъ и звычаѣвъ. Се може зробити лише сама интелигенція руска, и колибы въ всѣхъ сторôнъ подано точнѣ дата, малибысьмо хочь свою домашну статистику.

*) Мы зъ нашои стороны заявляємо що радо будемо збирати и обѣщуватн всѣ матеріалы, дотичащі обчисленя Русиновъ лат. обряду. Очевидно, що тая праця може бути сповнена тôлько при помочи нашихъ патріотôвъ и для того откликаємося до всѣхъ Вп. Редакціевъ о надсыланье намъ подôбныхъ матеріалôвъ, при чѣмъ слѣдовалобы кромѣ сказаныхъ датъ подати бодай головнѣйшіи цѣхи домашного и громадского житя Русиновъ лат. обряду, ихъ обычаѣ и звычаѣ, именно звычаѣ религійні, о скôлько они рôжнятся отъ звычаѣвъ изъ мазурскихъ кольоніяхъ.

(Пр. Ред.)

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

ЗАГРАНИЦЯ.

Россія. Разнеслася блискавицею по Россіи и заграници вѣсть, що указомъ царскимъ знесене III. отдѣленье тайнои царскои канцеляріи. Теперь читаємо въ россійскихъ газетахъ, що III. отдѣленье знесене лишь на паперы, на дѣлѣ жъ существовати оно буде дальше на неопредѣленый часъ. Та вѣсть засмутили мусѣла знову цѣлу Россію такъ само якъ вѣсть о знесеню III. отдѣленя була ее урадувала. Въ россійскôй газетѣ читали мы описъ пражения, яке зробила вѣдомость о знесеню тои тайнои полиціи въ рôжныхъ сторонахъ Россіи. Въ Харковѣ и пр. такъ утѣшилися жителѣ заведенемъ III. отдѣленя, що стрѣчаючись на вулицѣ цѣлувалися зъ великои радости... Раз дѣнь була за великъ и мабуть для того и на второкъ — — бо, якъ сказано, III. отдѣленье тайнои царскои полиціи существує и дальше, на „неопредѣленное время".

До P. Lloyd-а телеграфують зъ Петербурга, що россійскій министеръ вôйны Милютинъ намѣряє податися до димисіи а его мѣстце займе або ген. Обручевъ або кн. Имеритинскій.

Царь доѣхавъ вже до Ливадіи на мешканье. Зъ Петербурга выѣхавъ тайно, обравши собѣ дорогу желѣзницею варшавскою. Нигилисты, здаєся, надѣялись, що царь пойде желѣзницею московскою и приготовлялися знову зробити ему яку несподѣванку, бо якъ доносять зъ Москвы, арештовано при стаціяхъ желѣзницѣ московско-курскои кôлька особъ а якъ завѣряє „Страна", полиція открыла нове пôдминованье тонжъ желѣзницѣ недалеко отъ того мѣстця, где пôдложена була мина минувшого року.

Нѣмецкі газеты пишуть, що царь мавъ оженитися передъ кôлькома тыжднями съ кн. Долгоруковою. Слюбъ мавъ взяти морганатичный т. зн., що пятеро дѣтій кн. Долгоруковои не мають права до трону.

Туреччина. Найновѣйші телеграмы донесли, що вже и англійскі два кораблѣ панцирні вплынули съ вицеадмираломъ Сеймуромъ, начальникомъ головнымъ цѣлои демонстраційнои фльоты до австрійского порту Гравозы, близь Рагузы. До того же порту прибула такожь италіяньска ескадра пôдъ адмираломъ Фицати, зложена зъ двохъ фрегатъ и одного авизового парохода. Россійска фрегата Свѣтляна прибула такожь съ 22 гарматами и 450 людьми осады пôдъ начальствомъ адмирала Кремора. Заразъ по приходѣ французкои и нѣмецкои ескадры отбудеся пôдъ проводомъ Сеймура рада военна, щобы порозумѣтися взглядомъ загальныхъ операцій на побережю альбаньскôмъ.

Фактомъ отже есть, що фльота призначена для демонстрованя вже, можна сказати, зôбрана. Головне теперь пытанье, котре кождый мусить собѣ завдати, есть: Що буде чинити тая фльота? Султанъ затвердивъ ухвалу рады министрôвъ, котра вносить отступити Чорногорѣ Дульциньо. Министеръ Абдединъ баша запевнивъ рѣшучо державы, що Порта все тревае въ намѣреню уступити Дульциньо и що Риза бажа одержавъ основні росказы все приготовити до того, хотьбы навѣть, розумѣєся, прійшлося ему и насильно Альбанцѣвъ до пессіи зневолити. Бачимо зъ того, що Порта совсѣмъ сповнила бажаня державъ въ справѣ чорногорскôй — значить: залагодила чорногорску справу по воли державъ. Залагодила, кажемо, але залагодила формально, а въ Турціи отъ залагоды формальнои до фактичнои далека дорога!... И ось для чого все еще потрѣбна демонстраційна фльота. Щожь буде чинити тая фльота, на тоє дали отповѣдь интерпельований въ парляментѣ англійскôмъ Гартингтонъ, и Дильке, ба и самъ Гладстонъ. Ихъ отповѣдь есть на теперь найпевнѣйшою отповѣдію на пытанье: що буде чинити, яку задачу мае фльота демонстраційна? Гартингтонъ и Дильке въ палатѣ низшôй заявили, що „рѣчь сомнѣнна, чи средства насильні противъ Турціи покажутся потрѣбными. Англія не хоче причинити Турціи тягостій, она радше хоче скрѣпити ей и уможливити ей существованье. Демонстрація фльотъ мае цѣль показати цѣлковиту одномысльность державъ. Державы не хотять того стерпѣти, щобы ихъ постановы не були выконані. Уклады межи правительствами еще остаточно не укôнчені, але всѣ адмиралы одержали однакові инструкціи. Такъ само и англійскій адмиралъ Сеймуръ буде все правительство пытавъ о раду. Гартингтонъ и Дильке пересвѣдчені, що справа чорногорска незабавомъ залагодится а демонстрація морска буде мати користный вплывъ и на залагоду справы греческои и инших пытань." Премієръ Гладстонъ на интерпеляцію Лявсона отповѣвъ, що онъ не мае ничого додати до заявленъ Гартингтона и додавъ, що никто чей не буде его пôдозрѣвати о дѣланье противъ волѣ парляменту и краю.

Печать европейска, именно англійска, разнаразъ пôдносить голосъ, що Россія спомагае тайно Болгарію въ оружею. Россійскі газеты все заперечують тіи вѣсти, алеж и друга сторона не перестае подавати що разъ новѣ факта, доказуючі, що Россія насыле до Болгаріи инжинерôвъ, котрі пôдъ позоромъ, будьто они ставляють памятники погибшимъ въ Болгаріи, вносять фортификаціи. Рôвно жь доносить Daily News, що кораблѣ транспортові зъ Одессы доносять оружія и амуниціи до Всхôдной Румеліи.

Англія. Зъ Ирляндіи одержало правительство англійске вѣдомость о грôзномъ заговорѣ, котрого цѣль були: зрабувати магазинъ пороху въ Ballincslag и напасти на касарню кавалеріи, щобы тымъ чиномъ добути оружія. Незгода межи заговôрниками выявила всѣ тайны и правительство змогло въ пору запобѣгчи задуманому плянови. Впрочѣмъ правительство выслало въ небезпечні стороны войска и значно скрѣпило число констаблѣвъ (полиціи).

Въ справѣ афганьскôй подали мы вже минувшого разу вѣдомость телеграфічну, що генералъ англійскій Робертсъ прибувъ щасливо пôдъ Кандагаръ а 2. вересня рано пôйшовъ съ войскомъ до самого Кандагару. Онъ мавъ намѣренье не забавлятися, а якъ найскорше ударити на Еюба-хана. Для того то дѣйстно отбувъ онъ заразъ реконосансы и змѣрковавъ добре становище непріятеля на недалекихъ взгôрахъ, сильно укрѣплене. Робертсъ напавъ на Еюба хана и побивъ его цѣлкомъ пôдъ Баба-Валя. Пôсля урядовыхъ донесень страты войскъ англійскихъ були сорозмѣрно малі: 9 офицерôвъ забитыхъ и раненыхъ, 18 нижкôвъ убитыхъ, 57 раненыхъ. Страты войскъ азійскихъ еще не звѣстні, имовѣрно будуть більші. Еюбъ ханъ же кромѣ стратъ въ артилеріи та убитыхъ и раненыхъ стративъ 10.000 людій взятыхъ въ полонъ войсками англійскими. Робертсъ мавъ при нападѣ на Еюба 12.000 людій, и 18 семнфунтовыхъ гарматъ. Еюбъ мавъ 23.000 людій и 36 гарматъ. Робертсъ одержавъ розказъ гонити непріятеля що можь найдальше и дѣйстно кавалерія англійска переслѣдує Еюба, утѣкаючого до Герату. Еще передъ битвою, по самôмъ приходѣ Робертса пôдъ Кандагаръ предкладавъ ему Еюбъ ханъ угоду, але Робертсъ не хотѣвъ съ нимъ укладатися, пôдозрѣваючи, що Еюбъ хоче тôлько скористати зъ часу.

Мы вже згадували о розрухахъ Патанôвъ надъ Индомъ. Пôсля телеграмôвъ до Times-а розрухи тіи мають бути дуже грозні. Правительство англійске заразъ зъ самого пôчатку скрѣпило залоги, где потрѣбно було, а Патанамъ въ Kurrachee отобрало оружіе. Телеграмъ до Standard подае близші вѣсти а именно, що до 15.000 Патанôвъ зôбралось було о 3 милѣ отъ Kurrachee и хотѣли напасти на мѣсто. О тôмъ довѣдалися власти англійскі и „бѣлымъ" жителямъ роздали оружіе для обороны. При входахъ въ мѣсто поставлено сильні сторожѣ, такъ само при будынкахъ правительственныхъ и при арсеналѣ.

Чорногора. Зъ Цетиніи доносять, що всѣ войска чорногорскі выслано князь до Подгорицѣ и Антивари. Правительство княжеске выжидає приходу фльоты пôдъ Дульциньо, щобы по одержаню инструкцій выступити значно. Якъ телеграмъ зъ Парижа зъ дня 5. с. м. доносить, адмиралъ россійскои ескадры высланои въ цѣли демонстраціи фльотъ удався зъ Гравозы до Цетиніи.

Греція. Армія греческа взросла вже до 28.000 людій. Король поверне зъ подорожи по Европѣ ажь съ початкомъ жовтня и отворить парляментъ. Фльота военна Греціи мае бути 19. с. м. сконцентрована въ портѣ пирейскôмъ.

Франція. Министеръ народнои просвѣты въ Франціи, Жиль Ферри, выдавъ сими днями циркуляръ о методѣ науки языкôвъ и исторіи въ гимназіяхъ. Тую методу выпрацювавъ высшій учебный совѣтъ (le conseil supérieur de l' instruction), переобразованый министромъ Ферримъ по его думцѣ. Въ тôмъ циркулярѣ наказуеся, щобы наука граматики въ низшихъ гимназіяхъ була обмежена до minimum, до необходимо потрѣбного а головна засада, котру учитель все при науцѣ повиненъ мати передъ очима: учити граматики зъ языка а не языка зъ граматики. Зъ тои то причины мають учителѣ дуже обмежатися въ розборахъ граматичныхъ авторôвъ. Наука латиньского языка мае зачинати пôсля сего циркуляра доперва отъ 6. клясы (въ Франціи числять клясы на выворотъ, такъ що наша 1-ша кл. у нихъ зовеся 8-ма, ихъ 6-та наша 3-та), коли вже ученики добре выучилися свого языка. При науцѣ латины, такъ само, якъ при науцѣ рôдного языка, правила (регулы) повинні выводитися зъ текста, а не якъ доси бувало, що перше ученикъ закимъ взявся до читаня текста, мусѣвъ вытвердити кôлька кôнъ правилъ. При читаню классикôвъ старинныхъ на першôмъ планѣ повинно стояти всесторонне объясненье текста и думки, бо тôлько тымъ чиномъ можна пôзнати и зглубити духа и цивилизацію старожитности. При науцѣ исторіи именно въ высшихъ клясахъ мають учителѣ головно стремѣти до того, обзнакомити учениковъ съ характеромъ, звычаями и обычаями народôвъ и ажь потому подавати гдеякі цѣкавѣ подробности военныхъ фактôвъ.

НОВИНКИ.

— **Подорожь Цѣсаря по Галичинѣ.** Дня 4. вересня о 5. год. рано опустивъ Цѣсарь Краковъ, прощаный на дворци гр. намѣстникомъ, маршалкомъ и численно зôбранымъ народомъ. Принятье Цѣсаря въ Краковѣ удалося дуже добре; програма вся выповнена була якъ найлучше, всюда удержували жителѣ Кракова взорцевый ладъ. Зô всѣхъ фестинôвъ и торжествъ краковскихъ найславнѣйше удалися „дожинки" и „весѣлье краковске", выконаний селянами. Рынокъ ярко освѣтленый набитый бувъ народомъ; для походу дожинковыхъ оставлено шпалеръ и вольне мѣстце передъ палатою резиденційною. Коли груды дожинковѣ наближалися, зъ каменицъ почали на нихъ падати електричні и бенгальскі рôжнобарвні свѣтла, додаючи еще більше красы хорошимъ селяньскимъ строямъ. Цѣсарь выйшовъ на бальконъ и приглядався походови. Дѣвчата сельскі несли величезный вѣнець зъ колосся устроеный въ довгі барвні бинды; груды представляли рôжні роды збôжа и овочѣвъ, бувъ тутъ и вôзъ съ снопами, вôзъ ярмъ, бандерія краку сôвъ, груды молотѣльникôвъ и косарѣвъ а все тое поступало въ якъ найкрасшôмъ порядку.

Потôмъ въѣхавъ до рынку и походъ весѣльный. То були правдиві два весѣля селяньскі и Цѣсарь подарованъ обомъ парамъ молодыхъ по 50 дукатôвъ. На передъ ѣхали дружбы, за ними вôзъ съ старостами и музикою, дальше на пристроеномъ чотырокôнномъ возѣ молодѣ, дружки и гостѣ весѣльні и знову вôзъ съ музиками. Весѣльні при освѣченю бенгальскôмъ объѣхали весь рынокъ и стали передъ палатою „пôдъ Баранами". Отдавши величезный коровай и груду соли зъ Велички почалися танцѣ и спѣвы краковякôвъ. Цѣсарь изъ сопроводѣ гр. намѣстника и войсковои свиты выйшовъ зъ палаты и черезъ товпы народа пѣшо перейшовъ до Суконницъ, котрі були засыпані сельскимъ народомъ. Цѣсарь вступивъ на приладженый для Него тронъ. Обѣ пары новоженцѣвъ наближилися до Него просити о благословеньство, котрого и удостоилися.

По отъѣздѣ Цѣсаря зъ Кракова зôбралися на запрошенье Славу о год. 5 по попол. дневникарѣ краєві и заграничні на бенкетъ въ готелю Викторія, разомъ 40 особъ. На бенкетѣ присутствовавъ такожь Тиссо (Tissot) французкій писатель, пробуваючій отъ довшого вже часу въ Галичинѣ за для студій.

До Перемышля прибувъ Цѣсарь 4 вересня о год. 11 рано повитаный величезными масами народа зъ мѣста и окрестности. По дорозѣ зъ Кракова всюда витали жителѣ съ одушевленьемъ свого Монарха. Двôрцѣ желѣзничі всюда були пышно пристроєні. Потягъ цѣсарскій провадили самі директоры Сохоръ и Сляднокій. Дѣвѣ локомотивы двигаючій потягъ були окрытѣ вѣнцями, китицями и хоругвами а службу машинистôвъ повняли два инжинеры. Мосты на Вислѣ и Санѣ були удекорованѣ. На 6 стаціяхъ: въ Бохни, Тарновѣ, Чорнôй, Дембици, Ряшовѣ и Ярославлю Цѣсарь высѣдавъ и представлялися Ему рады повѣтовѣ и громадскѣ.

На двôрци въ Перемышли повитавъ Цѣсаря архкн. Альбрехтъ, министеръ вôйны гр. Биляндтъ, комендерующій Галичины гр. Литценгофенъ и цѣла генералиція. Еп. лат. Гиршлеръ нагле занедужавъ на двôрци и мусѣли его отпровадити зъ перону. Перемышль бувъ прекрасно декорованый, на домахъ и вежахъ повѣвали хоругви. Цѣсарь розмовлявъ съ Впр. еп. Ступницкимъ и кн. Сапѣгою. Въ имени мѣста повитавъ Цѣсаря бурмистръ д-ръ Вайгартъ.

До Мостискъ прибувъ Цѣсарь о год. 7 вечеромъ на дворець пристроєный и иллюминованый. На перонѣ ожидали Ѥ. Вел. власти, депутаціи и окрестна шляхта. Гр. Едвардъ Стадницкій повитавъ Монарха польскою промовою, въ котрôй высказавъ радôсть цѣлого краю зъ посѣщеня цѣсарского. Ѥ. Вел. подякувавъ за высказані чувства и при одушевленыхъ кликахъ всѣхъ до повозу въ дальшу дорогу до Крисовичъ.

Дорогу зъ Мостискъ до Крисовичъ освѣтлено смолоскипами а поблизькі взгôри смоляными бочками. При въѣздѣ до Крисовичъ була здвигнена брама тріюмфальна окрашена транспарентами и гербами Цѣс. Династіи и краєвыми. Цѣсарь выразивъ свое вдоволенье зъ знаменитого порядку пôдчасъ цѣлои дороги зъ двôрца до Крисовичъ.

Дня 5 вересня о год 11 выѣхавъ Цѣсарь на маневры. Въ Мостискахъ представилися Ѥ. В. заграничні офицеры. Въ судовôй Вишни принято Цѣсаря съ одушевленьемъ. О год. 7 вечеромъ вернувъ Ѥ. В. зъ маневрôвъ на обѣдъ до Крисовичъ. Дня 6 вересня о 6½ год. рано знову выѣхавъ на маневры.

— Цѣсарь **именовавъ** пôдчасъ свого побыту въ Краковѣ архикнязя престолонаслѣдника **Рудольфа** генераломъ-майоромъ.

— **Стрѣльницю львôвску** Цѣсарь посѣтить 14 вересня а товариство стрѣлецке устроить въ честь Єго цѣсарске стрѣлане получене съ фестиномъ.

— **Рада повѣтова Сокальска** ухвалила въ память пріѣзду Цѣсаря заложити въ Сокалю дôмъ притулку для старцѣвъ и калѣкъ и призначила на тую цѣль значный фондъ.

— **Въ Коломыѣ** мае устроитися на принятье Цѣсаря гуцульска бандерія. До теперь зголосилося вже надъ 300 ѣздцѣвъ. 12. вересня зберутся всѣ ѣздцѣ въ Косовѣ для пересмотру и подѣлу на груды. Такожь отбудеся въ Коломыѣ весѣльный по-

хôдъ гуцульскій, зложеный зъ кôлькадесять особъ.

— **Рада повѣтова Городенки** ухвалила въ честь прибутя Цѣсаря заложити шпиталь въ Городенцѣ, на котрый вже 1873. р. при случаю нѣччана Архки. Гизелѣ зôбрано якусь суму. Рада повѣтова рѣшила давати черезъ три роки що року 1500 зр. на закупно дому и устроенье шпитальне. Кромѣ того отворено на тую цѣль субскрипцію.

— **На щовбѣ Высокого замку** палати будуть 11. вересня вечеромъ, яко въ день пріѣзду Цѣсаря, три стосы дерева смолового заправленого нафтою и спиритусомъ; на краяхъ т. зв. „конца" буде горѣти 80 смоляныхъ каганцѣвъ, а въ самôй серединѣ „конца" выбухне поломѣнь, зъ котрои що кôлька минутъ будуть взносятися въ гору ракеты, петарды и пр.

— **Пôдчасъ походу съ смолоскипами** будуть шкарпы и горôбъ передъ костеломъ Кармелитôвъ замкненій а вступъ до тыхъ мѣстцъ буде дозволеный тôлько за билетами, котрыхъ роздачею займеся магистратъ. На горбѣ передъ Кармелитами будуть умѣщений тôлько депутаціи прибувшій зъ по за Львова.

— **Для репрезентантôвъ** и справоздавцѣвъ дневникôвъ краевыхъ и заграничныхъ зôстане збудована побôчь лука тріюмфального коштомъ мѣста Львова окрема трибуна. Такожь зарезервовано для нихъ мѣстця въ театрѣ и запрошеня на баль.

— **Гр. Фалькенгайнъ**, министеръ рôльництва прибувъ позавчера рано до Львова.

— Щобы **упорядковати ходники** на Высокôмъ замку, котрый Цѣсарь посѣтитъ, спровадили Львовяне огородника зъ Черновецъ, Бавера.

— **Комитетъ мѣскій** для принятя Цѣсаря призначивъ для убогихъ безъ рôжницѣ вѣроисповѣданя 1000 зр. на часъ побыту цѣсарского во Львовѣ. Одна часть зъ тои суммы выдасться закладамъ убогихъ на получшенье стравы а за другу закупится марки на тани обѣды и роздѣлится межи убогихъ.

— **Выстава етнографична** тов. Татряньского въ Коломыѣ отворится 15 вересня съ прибутьемъ Цѣсаря до Коломыѣ. Вступъ на отворенье выставы тôлько за билетами поименными по цѣнѣ 5 зр. (!!) ôтъ особы, безъ взгляду на вѣкъ.

— **Школьнои часописи I ч.** вже складася въ друкарни тов. имени Шевченка. Редакцію єи обнялъ п. Григорій Врецьона професоръ при львôвской учительской семинаріи, похвально звѣстный въ поважныхъ кругахъ учительскихъ яко основно и всесторонно образованый педагогъ и тѣшучійся загальною симпатією руского учительства якъ не менше и Русинôвъ другихъ званій. Проф. Врецьона не першій то разъ дебютує передъ рускимъ учительствомъ съ 1 числомъ „Школьнои часописи," — много цѣнныхъ его працѣ по педагогіи помѣщала переставша выходити „Газета Школьна" проф. Ом. Партыцкого, а иншѣ працѣ его печатались и печатаются въ нашихъ другихъ часописяхъ. Радуємось дуже, що редакцію „Школьнои Часописи" рускои обнялъ п. Врецьона и надѣємось, що всѣ Русины а именно наше учительство радôстно пріймаючи вѣсть о появившôйся довго и нетерпеливо выжиданôй школьнôй часописи, поспѣшатъ съ помочію єи Редакторови. Не потребуємъ тутъ повторяти того, що Вп. нашъ дописователь въ „Письмахъ Подолянина" высказавъ о потребѣ и важности рускои газеты школьнои а скажемо лишь тôлько, що руска школьна газета тôлько тогды буде въ силѣ сповнити многоважну свою задачу, коли межи Русинами а передовсѣмъ рускими учителями буде мати якъ найбôльше предпринятелѣвъ и коли всѣ рускій педагоги и любителѣ словесности будутъ єи спомагати якъ найрôжнороднѣйшими письменными роботами. Кôнчимо съ желаньемъ Редакціи „щасть Боже до доброго дѣла!"

— **Зъ пôдъ Стрыя** пишутъ намъ: До першои клясы ново отвореной гимназіи Стрыйскои вписалось, якъ зачуваємо, надъ 80 ученикôвъ, а помѣжь ними до 30 Русинôвъ. И що Вы скажете на се? Кромѣ одного селянина, ut fama fert, ани одинъ зъ свѣтлыхъ Русинôвъ (а мае бути до 15 сынôвъ самыхъ священикôвъ) не зажадавъ выкладу руского! Сумно, дуже сумно! То доказъ, якъ велика байдужность для найсвятѣйшихъ правъ нашого народа закралась помѣжь нами. Розказують, що гдежей посмѣлись съ гадкою зажадати выкладу руского та нущений самопасъ дались наполохати нимыми якимсь переслѣдованьемъ ихъ дѣтій зъ стороны учителѣвъ за таку смѣлôсть, та махнувши рукою, ôтступили ôтъ свого замѣру. Бракъ организаціи причинився не мало до сего.

— **Рускій аматорскій театръ въ Коломыѣ** дасть въ середу 27 Серпня (8 вересня) с. р. въ сали п. Бѣлоуса 9. представленье. Ôтограні будуть двѣ штуки: На сп. Андрея, комедія въ 2 актахъ, И. Т. и Сватанье на вечерницяхъ, народна оперетка въ 1 актѣ, — слова и музика Янковского.

— **Зъ Стрыя** доносятъ намъ: Дня 18 го с. м. будемо витали въ нашôмъ мѣстѣ дорогого намъ Гостя Є. В. Цѣсаря въ переѣздѣ до Дрогобыча. Въ цѣли принятя зъорганизувався у насъ якійсь комитетъ, въ котрôмъ очевидно Русинôвъ не подыблешь. Комитетъ сей нараджуєсь тишкомъ, тому про ухвалы его годѣ гдещо довѣдатись. Но безперечно, судячи изъ сего, що заводится гдеинде по нашихъ мѣстахъ, Русинôвъ при принятѣ Цѣсаря зôпхають на другій планъ.

— **Въ Вѣдни завязалася спôлка**, котра старась въ рôжныхъ краяхъ австрійскихъ урадити **рѣзницѣ**, и до Вѣдня спроваджувати желѣзницями свѣже мясо, а не живу худобу, щобы перевôзъ менше коштовавъ. Спôлка тая заключила вже умовы съ многими панами въ Галичинѣ, Буковинѣ, Моравѣ и Стиріи. Небавомъ мае прибути до Галичины комисія знатокôвъ, щобы вышукати мѣстце на рѣзницю найотвѣтнѣйше. Рôвночасно розпôчнеся проба перевозу мяса зъ Галичины до Вѣдня въ вагонахъ заосмотреныхъ въ лѣдъ.

— **Громада Обертынъ** одержала ôтъ Цѣсаря запомоги въ квотѣ 100 зр. на будову церкви а громада Гарта пов. Березôвского 150 зр. запомоги на будову школы.

— **Именованье учительске.** Кр. рада школьна именовала тымчасового учителя Андрея Глушкевича въ Красностанцяхъ дѣйстнымъ учителемъ школы статовои въ тôмъ же селѣ.

— **Холера** появилася въ Севастополи и пôрвала вже бôльше жертвъ.

— **Промысловцѣвъ пруськихъ** наляканъ немало выданый сими днями вырокъ найвысшого нѣмецкого трибуналу, орѣкаючій, що продажъ товарôвъ пôдъ фалшивою назвою уважатися мае обманьствомъ и яко таке пôдлягае карѣ. Купець, продаючій полотно, на котрôмъ написано „чистый ленъ" може бути укараный, коли выкажеся, що въ полотнѣ тôмъ есть примѣшка бавовны; такъ само обманьствомъ сеть гаваньска етикета на пуделку цигаръ, котрѣ не походятъ зъ Гаваны; обманьствомъ такожь есть змыслена етикета на капелюхахъ: „Paris" або „Londres".

— **Столѣтный альоесъ** цвите власне теперь въ парку пôдъ Виперъ-Найштатъ. Особлива тая ростина мае 2 сяжній въ діяметрѣ а цвѣтъ урôсъ въ протягу семи тыждневъ до высоты 3 сяжнѣвъ и 2 стôпъ надъ землю.

— **Дохôдъ дра Таннера** зъ посту. Одна газета американьска обчислила, кôлько Таннерови принѣсъ доходу его пôстъ. И такъ одержавъ онъ ôтъ тои особы, съ котрою заложився: 5.000 долярôвъ; зъ закладôвъ за посредствомъ одной агенціи 12.223 дол.; зъ продажи его фотографіи 1500 д.; зъ вступного ôтъ посѣщаючихъ его пôдъ часъ посту 78.915 д.; ôтъ рôжныхъ фабрикантôвъ, котрымъ позволивъ пріоздобити своєю фотографією ихъ выробы 11.102 д.; на памятку ôтъ университета новойорского 3000 д.; на памятку ôтъ стану Огіо, зъ ôтки онъ родомъ, 5000 д.; въ дарунку ôтъ одной фирмы 20.000 дол. — разомъ 137.640 долярôвъ!

— **Петербурскій Таннеръ.** Передъ судією въ Петербурзѣ явился купець Крыцковъ и колежскій секретарь Ступинъ на рѣшенье справы. Крыцковъ вдався бувъ съ Ступиномъ въ закладъ о 150 рублѣвъ, що выдержитъ безъ ѣды — не 40 днѣвъ, якъ Таннеръ — а лишь 7 днѣвъ. Одинъ другому давъ вексель на 150 рубл. Розумѣєся, Ступинъ не опускавъ ани на хвилю Крыцкова, якъ день такъ нôчь стороживъ его. Крыцковъ два дни перетривавъ безъ ѣды. Въ ночи по другôмъ дни посту поклалися оба соперники спати. Середъ ночи зачуває Ступинъ якійсь шелестъ... Черкае въ млѣ ока сѣрничку и бачитъ: — Крыцковъ держитъ въ одной руцѣ ковбасу а въ другôй хлѣбъ... И ось они явилися на судъ. Судія засудивъ Крыцкова на заплату 150 рублѣвъ Ступинови.

— **Хробакъ войсковый.** Хлѣборобы американьскі наляклися дуже новою хробака, котрый нищитъ имъ поля. Хробакъ той, зарôвно шкôдный, якъ саранча, вже опановавъ Новый Єрсей и Пенсильванію. Названо его хробакомъ „войсковымъ" ôтъ дивовижного маршу, якій ôтбуває. По парѣ або по четверяхъ вандруютъ тіи хробаки въ такихъ складныхъ рядахъ, що голова одного не высунеся ни на волосъ попередъ головы другого въ тôмъ самôмъ рядѣ — словомъ машеруютъ точно якъ войско, ба навѣть задержуются всѣ, якъ попередный задержится. Цѣлѣ обшары грунтôвъ чорнѣются ôтъ тыхъ хробакôвъ, котрѣ въ своихъ походахъ нищатъ все, що тôлько надыбаютъ: збôже, виноградъ, ярины и пр. Доси не звѣстно, ôтки и якъ взялася тая нова саранча. Вечеромъ, по цѣлодеиномъ жированю вертаютъ въ примѣрнôмъ ладѣ, мовъ муштроване войско, назадъ въ свои гнѣзда. Хлѣборобы хотячи выгубити тыхъ шкôдникôвъ, копаютъ въ певныхъ ôтступахъ глубокій борозды, котрыхъ береги напускаютъ смолою и пôджигаютъ. Такимъ чиномъ цѣлѣ розлогѣ ланы збôжа идутъ съ дымомъ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦИИ.

Вп. Г. въ Снятынѣ. Ваша остатня дописъ спôзнена и мало будутъ загального интересу. Просимо о новшій и бôльше интересовний факта. —

Курсъ львôвскій зъ дня 4. м. вересня 1880

	платятъ	жадаютъ
	австр. валютою	
	р. кр.	р. кр.
1. Акціи за штуку.		
Желѣзн. Кар. Люде. по 200 р.	283 50	286 50
„ львôв.-черн.-яс. по 200 р.	168 50	171 50
Банку гип. галиц. по 200 р.	296 —	300 —
2. Листы заст. за 100 р.		
Общ. кредит. галиц. по 5% ав.	97 70	98 70
„ „ „ по 4% ав.	91 50	92 50
„ „ „ по 5% ав. період.	97 70	98 70
Банку гип. галиц. 6% ав.	101 75	102 75
Листы дов. гал. рустик. банку п. 6%	102 —	103 50
3. Листы довжнй за 100 р.		
Общ. роль. кред. Завед. для Гал. и Буков. 6% лосов. въ 15 лѣтъ	92 —	94
4. Облиги за 100 р.		
Индемнизаціи галиц. 5% м. к.	97 25	98 25
Облиги комунальный Гал. банку рустик. 6%	99 —	100 —
Ножички кр. зъ р. 1873 по 6%	100 —	102 —
5. Лосы мѣста Кракова	19 25	21 —
„ Станиславова	24 50	26 50
6. Монеты.		
Дукатъ голендерскій	5 45	5 56
„ цѣсарскій	5 52	5 63
Наполеондоръ	9 33	9 42
Ибвимперіалъ	9 58	9 72
Рубель россійскій срѣбный	1 56	1 68
„ „ паперовый	1 22	1 24
100 марокъ нѣмецкихъ	57 60	58 20
Серебро	99 50	100 50

Товариство Просвѣта
набувши на власнôсть
першій и найлучшій
НѢМЕЦКО-РУСКІЙ СЛОВАРЬ
Ом. Партицкого
обôймаючій 820 сторôнъ
рѣшилось знижити цѣну Словаря
зъ 3 злр. **на 1 злр. 50 кр.,**
щобы тымъ чиномъ улегшити Вп. Публицѣ рускôй купно такъ въ кождôй хвили потрѣбного пôдручника.
Адреса: **Товариство Просвѣта во Львовѣ.**

Для консументôвъ и торговельникôвъ
поручає
КАВУ
включно съ цломъ и опакованьемъ **franco** на кожду почтову стацію австрійско-угорскои монархіи за попереднымъ присланьемъ або послѣдплатою належитости за килограмъ.

1а Цейлонъ найлучша перлова	зр. 2. —	
1а великозерниста Куба	„ 1 90	4%
1а арабска правдива Мокка	„ 1.70	
1а найлучша Ява	„ 1.55	
1а досконала Ріо	„ 1.55	
1а найлучша Порторико	„ 1.35	
1а Ст. Доминго	„ 1.70	
1а найлучша Сантосъ	„ 1.55	
	„ 1.50	

Въ пакункахъ а 4% менше цѣны.

Г. Зингеръ, Тріестъ.
(G. Singer, Triest.)
Докладный цѣнникъ (Preis-Courant) высылаю на жаданье franco. (8—10)

АНТ. ЩЕРБА
МУЖЕСКІЙ КРАВЕЦЬ
вôвъ Львовѣ при улици Коперника Ч. 10
мае честь поручити Вп. Пт. Публицѣ и Всеч. Духовеньству свою
РОБôТНЮ
МУЖЕСКОИ ОДЕЖИ
пôдля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ товарôвъ и по цѣнахъ якъ найдешевшихъ. Упрашаючи яко Русинъ о ласкавій взгляд В. П. Т. Публики и Всеч. Духовеньства поручаєся ласкавому покровительству.
Всѣ ласкавій замовленя выконуются въ найкоротшôмъ часѣ.
9—12

Цѣс. кор. надворный
фабрикантъ бѣлизны
Е. ФОГЛЬ
Пляцъ Галицкій, ч. 14. поручає всяку еще оставшу
бѣлизну, полотна и ткацки выробы
о половину фабричнои цѣны — дешевше якъ всюда

Сорочки мужескій зъ Шифону, Оксфордовій полотняний або правдиво колôровій зъ кретону, кождои мѣры по	зр. 1, 1·50, 2
Калисоны мужескій, полотняний по	зр. 1
Шкарпетки гладкій або колôровій пôвъ тузина по	зр. 1, 1·50, 2
Кафтаники ôтъ поту и дерганій мужескій або дамскій по	зр. 1, 2
Ковнѣрики дамскій чотырекратній кождого фасону 6 штукъ по	зр. 1
Ковнѣрики мужескій: Архикнязя, Линкольна, Шиллера, Майтка, Флоранса, Бисмарка, Ганза, Рихтера и т. д. пôвъ тузина по	зр. 1
Маншеты мужескій або дамскій кождого фасону пôвъ тузина по	зр. 1, 1·50
Сорочки дамскій зъ Шифону або полотняний по	зр. 1, 1·50, 2, 3
Спôдницѣ дамскій зъ Шифону, полотняний або зъ Морѣ съ хорошимъ убраньемъ по	зр. 1·50, 2, 3
Кафтаники дамскій мôчній съ обрубкою або гафтованій дуже тонкій по	зр. 1, 1·50, 1·75
Румбурскій полотняний хусточки до носа 6 штукъ по	зр 1·50, 2, 2·50
12 штукъ хусточокъ до носа съ колôровыми бережками	зр. 1
6 штукъ полотняныхъ хусточокъ колôровъ. до носа для заживаючихъ табаку по	зр. 1 50, 2, 2·50
6 паръ дамскихъ панчохъ по	зр. 1, 1 50
6 паръ дамскихъ панчохъ колôровыхъ нитяныхъ по	зр. 2·75
Обрусъ на 6 особъ зъ бѣлого дамасту штука по	зр. 1·50, 2
Обрусъ до кавы на 6 особъ полотняный штука по	кр. 75, зр. 1, 2
Серветы бѣлѣ зъ дамасту зъ цвѣты 6 штукъ по	зр. 1 75, 2
Серветы десерові бѣлѣ, тонкій 6 штукъ по	зр. 1
Ручники зъ дамасту 1½ лôктя віденьского довгі 6 штукъ по	зр. 2
Стирки полотняні 6 штукъ по	зр. 1·25
Обрусы полотняні дамастові на 12 особъ по	зр. 3, 3·50, 4·50
Найлучшій серветы мôчній для дамъ съ пышно выробленою структурою по	зр. 2·50, 3·50
Румбурскій полотна небовій по 50 вѣд. лôктѣвъ ⁵/₄ широкій	зр. 29
Румбурска ваба по 40 вѣд. лôктѣвъ ôтъ	зр. 14—16
Полотно румбурске ⁴/₄ и ⁵/₄ широке 30 вѣд. лôктѣвъ по	зр 10, 11, 12
Шифонъ найлучшого гатунку метръ ôтъ	кр. 20—35
Простирала полотняні безъ обрубки 6 штукъ	зр. 15

Плащѣ ôтъ дощу суконні, полотняні костюмы правдиво колôровій, кретоновій шлафроки по чудно низкихъ цѣнахъ.
Закупуючій товарôвъ въ высокости 30 зр. одержують дармо 12 штукъ найлучшихъ серветъ дамастовыхъ 3—6

На часъ пріѣзду Е. В. Цѣсаря
маю честь запросити Вп. Публику, прибуваючу зъ провинціи, до „Рускои Кавярнѣ", где найде найлучшій напитки, якъ: каву, чай, чоколяду, ликеры краевого и заграничного выробу, и студеній перекуски по
ЦѢНАХЪ ЗВЫЧАЙНЫХЪ.
„Руска Кавярня" по Львовѣ есть единымъ льокалемъ, въ котрôмъ находятся **всѣ** рускій часописи.
Поручаючись ласкавôй памяти, заявляю, що загостившій до мене — найдуть якъ найлучшу прислугу.
Іосифъ Германъ
властитель „Рускои Кавярнѣ", улиця Орменьска Ч. 8 напротивъ „Дому Народного".

Выдає: **Михаилъ Коссакъ.** — За редакцію отвѣчає: **Маркилъ Желеховскій.**

Зъ друкарнѣ Товариства им. Шевченка, пôдъ зар. К. Беднарского.